

8. Сдобников В. В. Коммуникативная ситуация как основа выбора стратегии переревода / Сдобников Вадим Витальевич. – Н. Новгород : Нижегородский Государственный Лингвистический Университет им. Н. А. Добролюбова, 2015. – 492 с.

Світлана Грушко

Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»

Україна

СПОНУКАЛЬНІ ПРИЧИНИ ПРАГМАТИЧНОГО ПІДХОДУ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ ПЕРЕКЛАДАЧА НАУКОВО- ТЕХНІЧНИХ ТЕКСТІВ

Актуальність дослідження. В сучасних умовах обміну науково-технічною інформацією все більшого значення набуває технічний переклад. Конкретні вимоги, щодо цього виду перекладу викликають труднощі у студентів-перекладачів. Формування окремого виду професійних інформаційно-комунікативних умінь майбутнього перекладача, вміння здійснювати повноцінний мовний трансфер для перекладу науково-технічних текстів, є актуальною проблемою, вирішення якої сприятиме підвищенню якості професійної підготовки майбутнього перекладача у ВНЗ.

Мета дослідження – виявити труднощі науково-технічного перекладу і спонукальні причини у підготовці професійної підготовки майбутнього перекладача у ВНЗ. Досягнення цієї мети передбачає вирішення **завдань**:

- виявити труднощі перекладу наукових текстів у практичному вимірі;
- визначити вимоги до цього типу перекладу у прагматичній площині;
- розглянути мовні проблеми, які виникають у студентів-перекладачів.

Об’єкт дослідження – науково-технічний переклад.

Предмет дослідження – труднощі та спонукальні причини у підготовці перекладачів у ВНЗ.

У практичному вимірі труднощі навчання перекладу науково-технічних

тестів значною мірою зумовлені особливостями наукового стилю, а також недостатнім ступенем розуміння термінології та структури науково-технічного тексту, що й ускладнює вибір адекватних перекладацьких рішень.

Опанування цих труднощів і дотримання вимог сприяє якісному перекладу. Виділимо чотири таких вимоги:

1) переклад має бути адекватним, чітким, зрозумілим для користувача, логічним, послідовним, повним;

2) інформацію необхідно передавати грамотно з точки зору лексико-граматичних особливостей літературного варіанту рідної мови (не діалектів регіонів), текст перекладу має відповідати оригіналу за стилем, водночас із дотриманням стилістичних норм рідної мови;

3) переклад має бути грамотним з точки зору галузі, в якій виконується. (мають бути стандартні словесні вирази, які використовуються у певній галузі знань, відповідати жанровим особливостям тексту, а термінологія, яка використовується в тексті перекладу, повинна відповідати нормативним документам країни;

4) текст перекладу має бути вільним від орфографічних та синтаксичних помилок і відповідати вимогам редакційно-видавничого оформлення (якщо це письмовий офіційний варіант перекладу).

Переклад завжди потребує знань у певній галузі, а відповідно і певної фахової підготовки перекладача. В цьому аспекті слід звертати особливу увагу на ті «універсальні» мовні проблеми, які виникають у студентів-філологів: а) наявність поширення складнопідрядних речень, що потребують грамотного поділу при перекладі на прості речення із дотриманням граматичних норм рідної мови; б) певні терміни, запозичені із споріднених галузей знань; в) посилання на різні розділи, які ще не перекладені рідною мовою; г) безконтекстні фрагменти (таблиці, підписи під малюнками); д) посилання на незнайомі прізвища.

Важливим для перекладача є знання про те, що граматична структура мови визначає ті аспекти даного явища або предмета, які дана мова повинна

виражати, тобто, граматичні форми мають неабиякий вплив на семантичний зміст фрази. Носії мови звертають свою увагу на ті елементи, які є обов'язковими в рідній мові. Це спричиняє неабиякі труднощі при перекладі з одної мови на іншу, коли в іноземній мові є ціла низка слів, які не існують в рідній мові, або навпаки [1, с. 35–38]. В першому випадку носії мови називають однослівно цілий ряд певних предметів, для яких в іноземній мові існують різні терміни. Коли певні культурні особливості передаються іншою мовою буквально, в перекладі з'являються і граматичні помилки, і просто незрозумілі або неправильні фрази. Зберегти колорит та нюанси тексту оригіналу – ось першочергове завдання професійного перекладача. Особливо важко виконати всі ці завдання технічному перекладачеві, що працює із специфічною термінологією, де «мовленеві еквіваленти», замітники та прототипи не завжди забезпечать адекватний і кваліфікований переклад із збереженням тих асоціацій, з якими пов'язане те чи інше слово іноземною мовою [1, 3]. Але позитивним є те, що специфічними та унікальними явищами, які потребують особливого підходу при перекладі, література не рясніє [1, 2]. Це явище притаманно розмовному або літературному варіанту іноземної мови. Інша справа, коли певні наукові досягнення і феномени технічно розвинутих країн не знаходять відповідних еквівалентів при перекладі рідною мовою. В такому випадку перекладача можна рахувати посередником між культурами, який грає неабияку роль у прогресивному науково-технічному розвитку країни.

Висновки. Вимоги щодо адекватного перекладу науково-технічної літератури пов'язані із структурними особливостями і принципами іноземної і рідної мов у контексті середовища, де вони існують. Переклад науково-технічних текстів не зводиться до виконання стандартних лінгвістичних перетворень, а є концептуальним міжмовним ключем, здатним трансформувати поняття та перекодувати приховані значення. Завдяки перекладу досягається концептуальне порозуміння різних культур, відбувається міжкультурний трансфер науково-технічних реалій.

Література

1. Арутюнова Н.Д. Падучева Е. В. Истоки, проблемы и категории прагматики // Новое в зарубежной лингвистике. – М. : Прогресс, 1985. – Вып. 16: Лингвистическая прагматика.
2. Бархударов Л.С. Язык и перевод. – М. : Междунар. отношения, 1975. – 296 с.
3. Ванников Ю.В. Типы научно-технических текстов и их лингвистические особенности. – М. : Наука, 1985. – 267 с.

Наталья Жмаева

Государственное учреждение «Южноукраинский национальный педагогический университет имени К. Д. Ушинского»

Украина

ОСНОВНЫЕ ВЕХИ РАЗВИТИЯ ПЕРЕВОДОВЕДЕНИЯ

Стремление науки о переводе утвердиться в качестве самостоятельной научной дисциплины, а также сложность объекта исследования приводили к изменениям парадигмы переводоведения в течение ее развития. Цель работы состоит в выделении и анализе основных вех становления науки о переводе, определению современных векторов переводоведческих исследований.

На этапе господства лингвистического подхода центральными понятиями лингвистического переводоведения становятся «эквивалентность» и «инвариантность». Считается, что между отдельными языковыми системами и их структурами существует своего рода симметрия, на основании которой их элементы сопоставимы друг с другом. Согласно разрабатываемой теории эквивалентности, языковые системы разбиваются на эквиваленты для определенной языковой пары или для всех языков и противопоставляются друг другу. Целью данных противопоставлений был поиск релевантных способов преодоления структурных различий между отдельными языками.

Включение в диапазон объектов исследования художественного перевода приводит к осознанию факта наличия языковой асимметрии, которую невозможно решить исключительно лингвистическими методами. Это становится сигналом к появлению в недрах переводоведения новой модели